

УДК 351.74:355.2:355.4

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.5.41>

КУШНІРЕНКО Р.О.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ДО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ**REGULATORY AND LEGAL PRINCIPLES OF INTERACTION BETWEEN THE NATIONAL POLICE AND THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE DURING THE TRAINING OF PERSONNEL TO PERFORM SERVICE AND COMBAT TASKS**

У статті проведено комплексне дослідження нормативно-правових засад взаємодії Національної поліції та Національної гвардії України у сфері підготовки особового складу до виконання службово-бойових завдань. Проаналізовано законодавчу базу, що регламентує діяльність обох структур, зокрема Закони України «Про Національну поліцію», «Про Національну гвардію України», підзаконні акти та стратегічні документи МВС України. Це надало змогу окреслити комплексні питання взаємодії, що ґрунтуються на проведенні спільної підготовки до виконання тактичних та спеціальних службово-бойових завдань в межах системи національної безпеки та оборони, які базуються на моделюванні кризових ситуацій, реагування на масові порушення громадського порядку та масові заворушення, з використанням сучасних інтерактивних методик та технологій, у тому числі симуляційних та мультимедійних тренажерів. Особливу увагу приділено впровадженню міжнародних стандартів і передових практик службово-бойової підготовки, а також методикам оцінювання ефективності спільних навчань у кризових та воєнних умовах. Розглянуто організаційні механізми координації, інтеграцію навчальних програм, стандартизацію процедур підготовки та формування єдиних критеріїв оцінки професійної готовності особового складу. Зазначено, що комплексний підхід, який включає в себе тактичну та фізичну підготовку, формує в особового складу психологічну стійкість, адаптивність та можливість прийняття швидких рішень у стресових ситуаціях. На основі проведеного аналізу обґрунтовано напрями вдосконалення правового регулювання, уніфікації навчальних методик та підвищення ефективності Національної поліції та Національної гвардії України з метою забезпечення належного рівня публічної безпеки в умовах сучасних безпекових викликів, зокрема під час воєнного стану.

Ключові слова: *нормативно-правові засади, Національна поліція України, Національна гвардія України, службово-бойова підготовка, міжвідомча взаємодія, громадська безпека, воєнний стан.*

The article conducts a comprehensive study of the regulatory and legal principles of interaction between the National Police and the National Guard of Ukraine in the field of training personnel to perform service and combat tasks. The legislative framework regulating the activities of both structures is analyzed, in particular the Laws of Ukraine “On the National Police”, “On the National Guard of Ukraine”, by-laws and strategic documents of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. This made it possible to outline complex issues of interaction based on joint training for the performance of tactical and special service and combat tasks within the framework of the national security and defense system, which are based on modeling crisis situations, responding to mass violations of public order and mass riots, using modern interactive methods

© КУШНІРЕНКО Р.О. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки ННІ ПФППД НПУ (Дніпровський державний університет внутрішніх справ) <https://orcid.org/0000-0003-3190-5964>

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

and technologies, including simulation and multimedia simulators. Special attention is paid to the implementation of international standards and best practices in service and combat training, as well as methods for assessing the effectiveness of joint exercises in crisis and war conditions. The organizational mechanisms of coordination, integration of training programs, standardization of training procedures and formation of unified criteria for assessing the professional readiness of personnel are considered. It is noted that a comprehensive approach, which includes tactical and physical training, forms psychological stability, adaptability and the ability to make quick decisions in stressful situations in personnel. Based on the analysis, directions for improving legal regulation, unifying training methods and increasing the efficiency of the National Police and the National Guard of Ukraine are substantiated in order to ensure an adequate level of public safety in the conditions of modern security challenges, in particular during martial law.

Key words: *regulatory and legal framework, National Police of Ukraine, National Guard of Ukraine, service and combat training, interagency interaction, public safety, martial law.*

Постановка проблеми. Сучасні безпекові виклики, зумовлені збройною агресією проти України, масштабними масовими заворушеннями та зростанням рівня злочинності, обумовлюють необхідність підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів. У таких умовах особливого значення набуває скоординована взаємодія Національної поліції та Національної гвардії України, від якої залежить своєчасність реагування на кризові ситуації, підтримання публічного порядку та захист населення. Проте аналіз чинної нормативно-правової бази свідчить про наявність проблемних аспектів у сфері організації спільних навчань, уніфікації процедур підготовки особового складу та впровадження єдиних стандартів реагування на загрози, що зумовлює потребу у комплексному науковому дослідженні зазначеної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика нормативно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів України та організації їх взаємодії привертала увагу низки науковців. Зокрема, А. Жбанчик досліджував напрями вдосконалення координації між Національною поліцією та Національною гвардією у сфері публічної безпеки, підкреслюючи необхідність єдиних стандартів спільної діяльності [7]. О. Ярошак акцентував увагу на нормативному та організаційному аспектах взаємодії правоохоронних органів під час забезпечення громадського порядку, особливо в умовах воєнного стану [8]. В. Бондар у своїх працях наголошував на важливості розробки окремих нормативних актів, які б регламентували механізми співпраці силових структур із населенням у кризових ситуаціях [9].

Разом з тим, попри наявні наукові розвідки, комплексний аналіз взаємодії Національної поліції та Національної гвардії в контексті сучасних безпекових викликів, уніфікації навчальних програм та інтеграції міжнародних стандартів залишається недостатньо висвітленим, що визначає актуальність подальших досліджень у цій сфері.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність законодавчої бази, що регламентує діяльність Національної поліції та Національної гвардії України, досі не сформовано єдиної системи нормативно-правового забезпечення спільних навчань та координації службово-бойової підготовки цих структур. Недостатньо розробленими залишаються питання уніфікації стандартів оцінювання професійної готовності особового складу, інтеграції сучасних методик тактико-спеціальної підготовки та впровадження міжнародних практик у національну систему підготовки кадрів. Крім того, в умовах воєнного стану особливої актуальності набуває розробка чітких алгоритмів взаємодії правоохоронних органів у кризових ситуаціях, що вимагає комплексного наукового аналізу та вдосконалення існуючих механізмів правового регулювання.

Метою статті є комплексний аналіз нормативно-правових засад взаємодії Національної поліції та Національної гвардії України у процесі підготовки особового складу до виконання службово-бойових завдань, виявлення проблемних аспектів у сфері організації спільних навчань, стандартизації процедур та оцінювання ефективності підготовки, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання та інтеграції міжнародних практик у національну систему службово-бойової підготовки.

Вклад основного матеріалу дослідження. Сучасний соціально-політичний та безпековий контекст України характеризується виникненням численних загроз, серед яких особливе

місце займає збройна агресія, масштабні масові акції протесту, а також інші форми порушень публічного порядку, що суттєво впливають на функціонування правоохоронної системи. Ці виклики обумовлюють необхідність підвищення ефективності взаємодії між Національною поліцією та Національною гвардією України, оскільки від оперативності та координації їхніх дій залежить забезпечення належного рівня публічної безпеки та правопорядку. У цьому контексті нормативно-правові засади взаємодії набувають стратегічного значення, виступаючи фундаментом для підготовки особового складу обох структур до виконання службово-бойових завдань. Вони забезпечують не лише законність дій, а й скоординованість, ефективність та своєчасність реагування на надзвичайні ситуації та потенційні загрози.

Закон України «Про Національну поліцію» визначає ключові завдання поліції, серед яких охорона прав і свобод людини, протидія злочинності та забезпечення громадської безпеки [1]. Ці завдання формують базис для діяльності правоохоронних органів у межах цивільного суспільства та визначають стандарти професійної підготовки й взаємодії з іншими державними структурами. Водночас Закон України «Про Національну гвардію України» закріплює правовий статус Національної гвардії як військового формування з правоохоронними функціями, надає їй повноваження щодо захисту життя, прав і свобод громадян, а також участі у відбитті збройної агресії [2].

Синтез положень обох законодавчих актів створює необхідну законодавчу основу для комплексної та багаторівневої взаємодії. Вона охоплює планування та проведення спільних навчань, координацію службово-бойової підготовки, а також інтеграцію тактичних та спеціальних завдань у рамках єдиної системи безпеки. Організаційні механізми взаємодії включають визначення чітких функціональних обов'язків кожної структури, встановлення процедур обміну інформацією, узгодження планів реагування на різні типи загроз, а також формування спільних оперативних груп для реагування на надзвичайні події.

Особлива увага приділяється розробці та реалізації сценаріїв спільних дій, що дозволяє відпрацьовувати взаємодію в умовах, максимально наближених до реальних кризових ситуацій. Такі заходи включають координацію тактичних дій під час охорони масових заходів, спільне патрулювання проблемних територій, реагування на надзвичайні події та ліквідацію наслідків масових порушень громадського порядку. У результаті формуються єдині стандарти поведінки та взаємодії, що підвищують оперативну готовність, зменшують ризики конфліктів між структурами та забезпечують ефективну реалізацію службово-бойових завдань у сучасних умовах підвищеної небезпеки.

Особлива увага приділяється розробці та реалізації сценаріїв спільних дій, що дозволяє відпрацьовувати взаємодію в умовах, максимально наближених до реальних кризових ситуацій. Такі заходи включають координацію тактичних дій під час охорони масових заходів, спільне патрулювання проблемних територій, реагування на надзвичайні події та ліквідацію наслідків масових порушень громадського порядку. У результаті формуються єдині стандарти поведінки та взаємодії, що підвищують оперативну готовність, зменшують ризики конфліктів між структурами та забезпечують ефективну реалізацію службово-бойових завдань у сучасних умовах підвищеної небезпеки.

Таким чином, нормативно-правова регламентація взаємодії Національної поліції та Національної гвардії України виступає не лише як механізм забезпечення законності та правопорядку, але й як інструмент підвищення професійної компетентності особового складу, оперативної готовності та здатності обох структур ефективно реагувати на комплексні виклики сучасного безпекового середовища. Інтеграція правових норм та практичних процедур дозволяє забезпечити системність, передбачуваність та узгодженість дій у кризових ситуаціях, що є критично важливим для стабільності та безпеки держави.

Положення чинних нормативних актів, зокрема наказу Міністерства внутрішніх справ України № 50 «Про організацію службової підготовки працівників Національної поліції», мають визначальне значення для формування системи професійної підготовки особового складу та забезпечення належного рівня їхньої готовності до виконання службово-бойових завдань. Зазначений документ регламентує порядок планування та проведення навчальних занять, визначає їх структуру, форми та методи реалізації, а також встановлює принципи організації взаємодії з Національною гвардією України для відпрацювання спільних дій у кризових ситуаціях [4]. У цьому контексті наказ виступає інструментом не лише внутрішньої регламентації діяльності поліції, але й нормативним механізмом координації між силовими структурами, що дозволяє уніфікувати підходи до професійної підготовки та забезпечити єдині стандарти реагування.

Важливим концептуальним орієнтиром розвитку системи професійної підготовки у сфері правоохоронної діяльності є Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2025 року. У цьому стратегічному документі особливий акцент зроблено на інтеграції навчальних програм для різних силових формувань, розвитку сучасних методик тактико-спеціальної підготовки та впровадженні інноваційних освітніх технологій [3]. Значна увага приділяється також забезпеченню єдиного підходу до оцінювання результатів службово-бойової підготовки, що спрямоване на досягнення об'єктивності, прозорості та відповідності міжнародним стандартам.

Практична реалізація зазначених нормативних положень проявляється у проведенні спільних навчань Національної поліції та Національної гвардії України, які включають моделювання кризових ситуацій, відпрацювання тактичних сценаріїв реагування на масові порушення громадського порядку, терористичні акти або збройну агресію. В освітньому процесі широко застосовуються інтерактивні методики, симуляційні тренажери та сучасні технології моделювання оперативних ситуацій, що дозволяє максимально наблизити навчання до реальних умов. Крім того, проводяться спільні міжнародні тренінги та обміни досвідом із закордонними правоохоронними структурами, що сприяє підвищенню професійного рівня кадрів, адаптації до новітніх методів тактичної та спеціальної підготовки, а також розвитку навичок міжвідомчої координації в умовах складних безпекових викликів.

Особлива увага приділяється системному оцінюванню ефективності навчальних заходів та рівня взаємодії між структурними підрозділами. Використовуються комплексні методи аналізу, що включають кількісні та якісні показники: оцінку тактичних навичок особового складу, час реагування на змодельовані ситуації, ефективність комунікації між учасниками операцій, а також відповідність дій нормативним та процедурним вимогам. Результати оцінювання дозволяють виявляти слабкі місця у підготовці, коригувати навчальні програми та вдосконалювати механізми взаємодії, що забезпечує підвищення оперативної готовності та професійної компетентності.

Таким чином, нормативно-правові акти та стратегічні документи формують комплексну основу для організації та вдосконалення підготовки особового складу Національної поліції та Національної гвардії України. Вони створюють умови для інтеграції освітніх програм, стандартизації процедур підготовки, уніфікації тактичних та методичних підходів, а також розвитку ефективних механізмів міжвідомчої координації. У результаті забезпечується системність підготовки кадрів, підвищується рівень їх професійної компетентності, а також зміцнюється здатність правоохоронних органів адекватно та своєчасно реагувати на складні виклики сучасного безпекового середовища.

Науковці наголошують на критичній важливості комплексного підходу до організації взаємодії Національної поліції України та Національної гвардії у сфері забезпечення публічної безпеки, особливо в умовах сучасних безпекових викликів. А. Жбанчик зазначає, що детальний аналіз нормативно-правової бази дозволяє не лише оцінити існуючі механізми взаємодії, але й запропонувати конкретні шляхи їх вдосконалення, що сприятиме підвищенню ефективності координації дій обох структур у практичній діяльності [7, с. 30].

О. Ярошак акцентує увагу на тому, що взаємодію між правоохоронними органами слід розглядати як комплексне явище, яке охоплює нормативний, організаційний та практичний аспекти. Особливо важливою є узгодженість дій на законодавчому рівні в умовах воєнного стану, оскільки будь-які прогалини або невідповідності у правовому регулюванні можуть призвести до неефективності реагування та підвищення ризиків порушень публічної безпеки [8, с. 20].

В. Бондар підкреслює необхідність розробки окремого нормативного акта, який би регламентував організацію взаємодії поліції з населенням, забезпечував чітку координацію дій у кризових умовах та воєнний час, а також створював умови для єдиного підходу до навчань, оцінювання та реагування на надзвичайні ситуації [9, с. 15].

Усі зазначені дослідники відзначають, що однією з ключових проблем сучасного забезпечення публічної безпеки є недостатня уніфікація стандартів підготовки та критеріїв оцінки рівня службово-бойової готовності особового складу, а також нерегульованість процесу проведення спільних навчань у кризових умовах. Науковці наголошують на необхідності створення системного підходу до розробки нормативних та методичних документів, що б включав інтеграцію навчальних програм, стандартизацію процедур підготовки та оцінювання, а також чіткі механізми взаємодії між правоохоронними структурами. Це дозволяє забезпечити не лише законність і координацію дій, а й підвищити оперативну спроможність та ефективність реагування у складних безпекових умовах, включно з воєнним станом.

Міжнародні стандарти, зокрема рекомендації Організації Об'єднаних Націй та Організації з безпеки і співробітництва в Європі щодо підготовки правоохоронних органів, відіграють ключову роль у формуванні сучасних підходів до службово-бойової підготовки. Ці документи підкреслюють необхідність дотримання фундаментальних прав людини, забезпечення пропорційного та обґрунтованого застосування сили, а також встановлення системи контролю за діями персоналу у надзвичайних та кризових ситуаціях [5]. Особлива увага приділяється питанням законності, етичної відповідальності працівників правоохоронних органів, а також впровадженню процедур оцінювання ризиків і управління ними під час виконання службових завдань у складних умовах.

Імплементація міжнародних стандартів у національне законодавство України сприяє формуванню сучасної моделі службово-бойової підготовки, яка інтегрує національні особливості та специфіку правового регулювання з передовими міжнародними практиками. До таких практик належать, зокрема, моделювання кризових ситуацій за допомогою симуляційних тренажерів, проведення міжвідомчих навчань із використанням сценаріїв масових заворушень, застосування інтерактивних методик навчання, тренінгів з деескалації конфліктів та тренувань на точність і пропорційність застосування сили. Крім того, успішним є впровадження міжнародних програм, таких як тренінги ОБСЄ щодо дотримання прав людини та стандартів взаємодії з населенням під час надзвичайних ситуацій, а також навчальні модулі ООН із кризового реагування та управління ризиками.

Враховання цих практик дозволяє створювати ефективні механізми моніторингу та оцінювання службово-бойової підготовки, що охоплюють не лише відпрацювання оперативних дій, а й оцінку дотримання норм права, етичної поведінки, ефективності комунікації та взаємодії між підрозділами. Такий комплексний підхід підвищує професійну компетентність особового складу, забезпечує системність підготовки та готовність правоохоронних органів швидко і ефективно реагувати на сучасні виклики, включно з кризовими та надзвичайними ситуаціями, масовими порушеннями громадського порядку або збройною агресією.

Таким чином, інтеграція міжнародних практик у національну систему підготовки Національної поліції та Національної гвардії України сприяє підвищенню якості навчання, уніфікації стандартів реагування та забезпеченню збалансованого поєднання тактичних, правових і етичних компонентів службово-бойової діяльності.

В умовах воєнного стану, відповідно до указу Президента України «Про введення воєнного стану», координація дій Національної поліції та Національної гвардії є критично важливою складовою забезпечення національної безпеки. Її ефективність визначає успішність охорони стратегічних об'єктів, підтримання публічного порядку, своєчасне реагування на загрози внутрішньої та зовнішньої безпеки, а також мінімізацію негативних наслідків кризових ситуацій [6]. Скоординовані дії цих силових структур створюють основу для системного реагування на різнопланові виклики, підвищуючи рівень готовності державних інститутів до виконання завдань у складних умовах воєнного часу.

Підготовка особового складу в таких умовах потребує комплексного підходу, що передбачає поєднання фізичної та тактичної підготовки з формуванням психологічної стійкості, адаптивності та здатності до прийняття оперативних рішень у кризових ситуаціях. Науково обгрунтовані методики включають розвиток навичок оцінки ризиків, управління стресом, ефективної комунікації та взаємодії між підрозділами. Психологічна готовність особового складу забезпечує стабільність виконання службових завдань, підтримку морального стану колективу та зменшення ризику помилкових дій у критичних ситуаціях [10].

Методологічні аспекти підготовки в умовах воєнного стану передбачають використання інтегрованих навчальних програм, які поєднують моделювання реальних кризових подій, відпрацювання сценаріїв масових порушень публічного порядку, дій у разі збройного конфлікту та спільні тренування з іншими силовими структурами. Для оцінювання ефективності координації застосовуються комплексні критерії, що охоплюють:

- 1) рівень оперативної взаємодії та швидкість прийняття рішень;
- 2) відповідність дій нормативно-правовим вимогам та стандартам безпеки;
- 3) ефективність комунікації між підрозділами та взаємодії з населенням;
- 4) здатність адаптуватися до непередбачуваних ситуацій та змін у зовнішньому середовищі.

Реалізація такої методики забезпечує системність та комплексність підготовки, дозволяє визначати слабкі місця у взаємодії підрозділів, коригувати навчальні програми та вдосконалювати процедурні стандарти. У результаті підвищується професійна компетентність особового складу, зростає ефективність реагування на загрози та забезпечується стабільність функціонування правоохоронної системи держави у складних умовах воєнного часу.

Висновки. Таким чином, нормативно-правові засади взаємодії Національної поліції та Національної гвардії України формують комплексну, системну структуру, яка охоплює конституційні положення, закони, підзаконні нормативні акти, а також міжнародні стандарти і рекомендації, що регламентують діяльність правоохоронних органів та військових формувань із правоохоронними функціями. Така система забезпечує правову основу для організації спільних дій, координації оперативної та службово-бойової підготовки, визначає рамки застосування сили та регламентує взаємодію з населенням у кризових та надзвичайних ситуаціях.

Включення наукових досліджень, аналітичних оцінок та рекомендацій експертів дозволяє не лише оцінити ефективність існуючих нормативних механізмів, але й визначити перспективні шляхи вдосконалення цієї системи. Зокрема, це стосується уніфікації навчальних програм та методик тактико-спеціальної підготовки, впровадження єдиних стандартів оцінки рівня службово-бойової готовності, а також удосконалення правового регулювання процесу спільних тренувань у різних умовах, включно з воєнним станом.

Крім того, наукові рекомендації підкреслюють необхідність розвитку матеріально-технічної бази, оснащення підрозділів сучасними засобами зв'язку, спеціальним обладнанням і навчальними тренажерами, що дозволяє наблизити процес підготовки до реальних умов виконання службово-бойових завдань. Одночасно, підвищення професійної компетентності особового складу включає не лише розвиток фізичних та тактичних навичок, а й формування психологічної стійкості, навичок управління ризиками, ефективної комунікації та правомірної взаємодії з громадянами.

Впровадження зазначених заходів забезпечує комплексну ефективність підготовки правоохоронних і військових формувань, підвищує рівень готовності особового складу до виконання службово-бойових завдань та сприяє забезпеченню безпеки громадян. Такий системний підхід дозволяє створити стійку, адаптивну та законодавчо врегульовану модель взаємодії Національної поліції та Національної гвардії України, здатну ефективно реагувати на сучасні загрози, включно з кризовими ситуаціями, масовими порушеннями громадського порядку та збройною агресією.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580 VIII // *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 03.09.2025)
2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876 VII // *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 17. ст. 594. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 03.09.2025)
3. Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2025 року. Київ, 2021. 48 с.
4. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text> (дата звернення: 03.09.2025)
5. United Nations. Human Rights in the Administration of Justice: A Manual on Human Rights for Judges, Prosecutors and Lawyers. Geneva: United Nations Publications, 2011. 356 p.
6. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 03.09.2025)
7. Жбанчик А.В. Напрями вдосконалення взаємодії Національної поліції та Національної гвардії України у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 2. С. 27–35.
8. Ярошак О.Я. Взаємодія національної поліції з правоохоронними підрозділами під час забезпечення публічної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. С. 15–22.
9. Бондар В.В. Співпраця Національної поліції України з громадянським суспільством на засадах партнерства в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. С. 10–18.
10. Поливанюк В.Д.; Завітовський О.Д. Актуальні питання удосконалення методик навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання в період воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 336-338.
11. Поливанюк В.Д.; Завітовський О.Д. Професійна підготовка поліцейських: міжнародний досвід та вітчизняні перспективи розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 10. С. 467–469.

Дата першого надходження рукопису до видання: 19.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.09.2025

Дата публікації: 25.09.2025